

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดสกลนคร โดยมีระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาในการวิจัยนี้ คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดสกลนครหรือรักษาราชการแทนทุกคนจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ทั้งหมด 167 แห่ง

2. แหล่งข้อมูล

2.1 ข้อมูลระดับปฐมภูมิ

เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการดำเนินงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข และการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพตามหลักของเคมมิ่ง

2.2 ข้อมูลระดับทุติยภูมิ

ข้อมูลระดับการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดสกลนคร ได้มาจากรายงานสรุปผลการประเมินโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตามเกณฑ์คุณภาพเครือข่ายบริการปฐมภูมิ (Primary Care Award) ปีงบประมาณ 2555 (ตุลาคม 2554 - กันยายน 2555) ทุกแห่งในจังหวัดสกลนคร ซึ่งเก็บรวบรวมโดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร (ข้อมูล ณ 30 ธันวาคม 2555) แบ่งผลการประเมินเป็นระดับขั้นที่ 1-5 ดังรายละเอียดในหน้า 34-36

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นกรอบ ในการสร้างแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและเติมคำ ในช่องว่างมีจำนวนทั้งหมด 3 ข้อ ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานทางด้านสาธารณสุข

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข สร้างโดยใช้มาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert scale) เป็นคำถามแบบประเมินค่า (Rating scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน	คือ ดำเนินการแล้ว ซึ่งหมายถึง ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีการดำเนินการตามข้อความจนประสบผลสำเร็จแล้ว
4 คะแนน	คือ ดำเนินการเกือบแล้วเสร็จ ซึ่งหมายถึง ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีการดำเนินการตามข้อความแล้ว และใกล้ประสบผลสำเร็จ
3 คะแนน	คือ กำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการ ซึ่งหมายถึง ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกำลังมีการดำเนินการตามข้อความ
2 คะแนน	คือ มีการคิดแนวทางแล้วโดยเพิ่งเริ่มดำเนินการ ซึ่งหมายถึง ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีการวางแผนทางปฏิบัติการตามข้อความแล้วโดยเพิ่งเริ่มดำเนินการ
1 คะแนน	คือ ยังไม่มีการคิดแนวทางและยังไม่ได้ดำเนินการ ซึ่งหมายถึง ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยังไม่มีวางแผนทางปฏิบัติการตามข้อความ

การแปลผลโดยแบ่งการแปลผลเป็น 2 ระดับ คือ สูงกว่าค่าเฉลี่ย และต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

สูงกว่าค่าเฉลี่ย	หมายถึง ดำเนินการประสบผลสำเร็จมาก
ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	หมายถึง ดำเนินการประสบผลสำเร็จน้อย

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพตามทฤษฎีของเดมมิง (1986) สร้างโดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert scale) เป็นคำถามแบบประเมินค่า (Rating scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ จำนวน 70 ข้อ โดย

- ข้อ 1 ถึง 5 เป็นหลักของเดมมิงข้อ 1 การสร้างความตั้งใจอันแน่วแน่ในการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าหรือบริการ
- ข้อ 6 ถึง 10 เป็นหลักของเดมมิงข้อ 2 การยอมรับปรัชญาใหม่ๆ ของการบริหาร
- ข้อ 11 ถึง 15 เป็นหลักของเดมมิงข้อ 3 การหยุดการควบคุมคุณภาพโดยอาศัยแต่การตรวจสอบ
- ข้อ 16 ถึง 20 เป็นหลักของเดมมิงข้อ 4 การหยุดวิธีการดำเนินธุรกิจโดยการตัดสินใจด้วยราคาขายเพียงอย่างเดียว
- ข้อ 21 ถึง 25 เป็นหลักของเดมมิงข้อ 5 การปรับปรุงระบบการผลิตและระบบการให้บริการอย่างต่อเนื่อง
- ข้อ 26 ถึง 30 เป็นหลักของเดมมิงข้อ 6 การทำการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ
- ข้อ 31 ถึง 35 เป็นหลักของเดมมิงข้อ 7 การสร้างภาวะผู้นำขึ้น
- ข้อ 36 ถึง 40 เป็นหลักของเดมมิงข้อ 8 การกำจัดความกลัวให้หมดไป
- ข้อ 41 ถึง 45 เป็นหลักของเดมมิงข้อ 9 การทำลายสิ่งขวางกั้นระหว่างหน่วยงาน ต่างๆ
- ข้อ 46 ถึง 50 เป็นหลักของเดมมิงข้อ 10 การจัดทำข้อนิยามคำขวัญและเป้าหมาย
- ข้อ 51 ถึง 55 เป็นหลักของเดมมิงข้อ 11 การไม่กำหนดเป้าหมายที่เน้นเชิงปริมาณจนเกินไป
- ข้อ 56 ถึง 60 เป็นหลักของเดมมิงข้อ 12 การกำจัดสิ่งที่ขัดขวางความภาคภูมิใจของพนักงาน
- ข้อ 61 ถึง 65 เป็นหลักของเดมมิงข้อ 13 การจัดทำแผนการศึกษาและทำการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ
- ข้อ 66 ถึง 70 เป็นหลักของเดมมิงข้อ 14 การลงมือปฏิบัติตามแนวคิดทั้ง 13 ขั้นตอน เพื่อบรรลุผลสำเร็จของการเปลี่ยนแปลง

มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 คะแนน คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งหมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น
ทั้งหมด
- 4 คะแนน คือ เห็นด้วย ซึ่งหมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น
เกือบทั้งหมด
- 3 คะแนน คือ ไม่แน่ใจ ซึ่งหมายถึง ท่านเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย
กับข้อความนั้นพอๆ กัน
- 2 คะแนน คือ ไม่เห็นด้วย ซึ่งหมายถึง ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
เกือบทั้งหมด
- 1 คะแนน คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งหมายถึง ท่านไม่เห็นด้วย
กับข้อความนั้นทั้งหมด

การแปลผลโดยแบ่งการแปลผลเพียง 2 ระดับ คือ สูงกว่าค่าเฉลี่ย และต่ำกว่า
ค่าเฉลี่ย

- สูงกว่าค่าเฉลี่ย หมายถึง เห็นด้วยระดับมาก
- ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อย

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

4.1 ความตรงของเนื้อหา (Content validity)

โดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขตามข้อเสนอแนะจาก
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว มาดำเนินการให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก)
ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และภาษาที่ใช้ ทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม
กับเนื้อหา (Index of Item - Objective Congruence : IOC) ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ผล
ดังนี้ ค่าดัชนีความสอดคล้องคะแนนที่ได้ 5 คะแนน จำนวน 66 ข้อ 4 คะแนน จำนวน 26 ข้อ และ
3 คะแนน จำนวน 4 ข้อ

4.2 การหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น(Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และได้ปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้กับผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 60 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความเที่ยงของเครื่องมือโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ส่วนปัจจัยการดำเนินงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข เท่ากับ 0.883 และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามส่วนการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพตามหลักของเดิมมีเท่ากับ 0.981 โดยได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.979 แล้วจึงนำแบบสอบถามดังกล่าวไปเก็บข้อมูลจริง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ประสานงานกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และติดต่อประสานงานในการส่งแบบสอบถามให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดสกลนคร ในช่วงเดือนมีนาคม 2556

5.2 ส่งแบบสอบถามให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่ง เพื่อทำการเก็บข้อมูลการศึกษาวิจัยในช่วงเดือนมีนาคม 2556

5.3 ติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในช่วงเดือนเมษายน 2556

5.4 ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้ ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนโดยนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน และลงรหัส (code) บันทึกข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ จากนั้นใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลดังนี้

6.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

6.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานทางด้านสาธารณสุข แสดงด้วยค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.1.2 ข้อมูลการดำเนินงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข แสดงด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.1.3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตามทฤษฎีของเดมมิง แสดงด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2 สถิติเชิงวิเคราะห์ (Analytical Statistics)

6.2.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดสกลนคร ด้วยสถิติทดสอบไคร้สแควร์ (Chi - Square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจากการหาความสัมพันธ์ของนามมาตรา (Nominal Scale)

6.2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการดำเนินงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุขกับระดับพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดสกลนคร โดยใช้สถิติทดสอบ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (Spearman Rank Correlation) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจากการหาความสัมพันธ์ของอันดับมาตรา (Ordinal Scale)

6.2.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ตามหลักการของเดมมิงกับระดับพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดสกลนคร โดยใช้สถิติทดสอบ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน

(Spearman Rank Correlation) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจากการหาความสัมพันธ์ของอันดับมาตรา (Ordinal Scale)

การบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์จะใช้ตัวเลขของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง แต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย หรือไม่มีเลย สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยทั่วไปอาจใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่า r	ระดับของความสัมพันธ์
0.90 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
0.70 - 0.90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
0.50 - 0.70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
0.30 - 0.50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
0.00 - 0.30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

เครื่องหมาย +, - หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะบอกถึงทิศทางของความสัมพันธ์ โดยที่หาก

r มีเครื่องหมาย + หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน
(ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง อีกตัวหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย)

r มีเครื่องหมาย - หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงกันข้าม
(ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง ตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าต่ำ)